

Notat med oplæg til introduktion af arealkrav i hjorteforvaltningen

Problem

Departementet har med afsæt i Vildtforvaltningsrådets indstilling til ministeren om indførsel af arealkrav for jagt på kronhjort bedt Miljøstyrelsen om at udarbejde 3-4 overordnede scenarier for, hvordan et arealkrav kan implementeres og administreres i praksis. Scenarierne skal i første omgang bruges til at af afklare en række overordnede principielle politiske beslutninger om en kommende udmøntning af arealkrav, og scenarierne bør således indeholde et vist spænd i beslutningsrummet for udmøntningen af kravet. På baggrund af en politisk drøftelse af disse første scenarier, herunder delelementerne i disse, var den forventede proces at Miljøstyrelsen ville blive bedt om at udarbejde 1-2 nye scenarier afspejlende ministerens mere konkrete ønsker til udformning. Kendte relevante erfaringer fra udlandet, herunder fra fx Norge, Sverige, m.fl. inddrages efter departementets ønske, så vidt muligt i notatet.

Efter drøftelse med departementet er det efterfølgende besluttet, at Miljøstyrelsen alene udarbejder forslag til én enkelt model for introduktion af arealkrav med forskellige muligheder for kontrol. Videre leverer styrelsen et forslag til, hvordan arealkravet kan suppleres med en model, der i højere grad understøtter samarbejdet på tværs af ejendomme. Hermed leverer styrelsen et forslag til at efterkomme vildtforvaltningsrådets beslutning om, at arealkravet ikke kan stå alene i forvaltningen, men skal suppleres med yderligere værktøjer.

Der er alene truffet politisk beslutning om at introducere arealkrav for kronvildt, men styrelsen er blevet bedt om at beskrive modeller, der kan rumme både kron- og dåvildt. De facto er det alene arealkravet til afskydning af hjorte, der adskiller de to hjortearter. For kronhjorte er arealkravet 100 ha, som drøftet i Vildtforvaltningsrådet, mens det for dåhjorte er 50 ha.

Indhentning af de udenlandske erfaringer fremgår af bilag 1.

Af bilag 2a, 2b og 2c fremgår eksempler på retningslinjer for kronhjortsforvaltningsområder i Sverige, ansøgningsskema for at blive oprettet som kronhjortsforvaltningsområde samt et eksempel på en forvaltningsplan.

Baggrund

Kort om arealkravet

Ministeren har besluttet, at der skal introduceres et såkaldt "arealkrav" i hjorteforvaltningen, på linje med Vildtforvaltningsrådets indstilling, hvor kun Danmarks Jægerforbund står uden for forslaget om arealkrav.

Overordnet status i kronvildt forvaltningen

Afskydningen af hjortevildt i Danmark vurderes skæv. Der skydes for mange hjorte og for få hundyr og kalve. Det bevirker, at andelen af hjorte, i særdeleshed andelen af ældre hjorte, i bestanden er for lille, så kun få hjorte når at toppe fysisk og størrelsesmæssigt (kulminere), og den naturlige selektion mod stærke dyr hæmmes. Samtidig resulterer den manglende afskydning af hunner og kalve i kraftigt voksende bestande. Med store bestande øges omfanget af skader på mark og i skov, hvilket i egne med store hjortevildtbestande giver betydelige omkostninger for jordbrugserhvervene.

Vildtforvaltningsrådets forslag (indstilling) til model for arealkravet

Der må skydes én hjort ældre end spidshjort per ejendom, per påbegyndt 100 ha i en jagtsæson¹. Det vil sige, at der på alle ejendomme, - uanset størrelse må skydes én hjort pr. ejendom. Hjort nummer 2 forudsætter at ejendommen er over 100 ha og så fremdeles. En ejendom på 650 ha kan således skyde 7 kronhjorte større end spidshjort. Der er ingen begrænsninger i antallet af hundyr og kalve, der må skydes på en given ejendom.

Indstillingen fra Vildtforvaltningsrådet vedrørende et arealkrav afspejler de facto et politisk kompromis. Ud over Danmarks Jægerforbund, er der i Rådet ikke længere opbakning til en fortsættelse af afskydningen med afsæt i jagttidens længde og "frivillige aftaler" til at indfri målsætningerne i forvaltningen. Der er generelt heller ikke opbakning i rådet til egentlige landsdækkende kvoteordninger, som det kendes fra flere andre lande, herunder fx Norge og Sverige.²

Arealkravet udgør med afsæt i ovenstående en mellemløsning, hvor der introduceres et loft over antallet af hjorte, der kan nedlægges pr. ejendom afhængig af ejendommens størrelse målt i ha, dog således, at der altid kan nedlægges én hjort større end spidshjort på alle ejendomme. Sidstnævnte tilgodeser et politisk ønske om at også små jordbesiddere får mulighed for at nedlægge fx en stor kronhjort. Teknisk set udgør arealkravet således en form for kvoteordning, men uden et egentligt samlet øvre loft for afskydningen af specifikke dyr som kendes fra fx Norge og Sverige.

Det pointeres, at ingen, herunder Vildtforvaltningsrådet, forventer, at arealkravet isoleret kan indfri målsætningerne for kronvildtforvaltningen, herunder ønsket om flere ældre hjorte. Hjortevildt og særligt kronvildt forvaltes optimalt på bestandsniveau, hvilke ofte omfatter adskillige tusinde ha. Med arealkravet er forhåbningen, at de såkaldte "brodne kar" blandt jægerne hæmmes. Med brodne kar henvises til jægere, der ukritisk skyder et uforholdsvis

¹ Modellen for arealkrav for dåhjorte er identisk. Dog skal reglen om 100 ha reduceres til 50 ha. Således at der på alle ejendomme må skydes en dåhjort større end spidshjort. Hjort nr. 2 forudsætter over 50 ha og så fremdeles.

² Egentlige kvoteordninger er typisk kendetegnet ved at indeholde et absolut øvre loft over antal dyr, der må nedlægges, ofte fordelt på køn og alder i et givent forvaltningsområde (typiske meget store arealer, så bestandene tilstræbes forvaltet på bestandsniveau).

stort antal hjorte. Hæmmes disse er forhåbningen, at der skabes et bedre klima for samarbejde om hjorteforvaltningen på tværs af ejendomsskel. Dette er centralt i en konstruktiv forvaltning og en ukritisk afskydning af hjorte på bare nogle enkelte ejendomme kan ødelægge samarbejdet.

De nuværende målsætninger i kronvildtforvaltningen

I Vildtforvaltningsrådets indstilling til forvaltning af kronvildt fra 2016 er forvaltningsudfordringen ridset op i følgende formålsbeskrivelse:

Flere ældre hjorte (8+ år) i bestanden
Bedre køns- og aldersfordeling (5 % af forårsbestanden af hjortene skal være 8+ år)³
Færre skader på mark og i skov
Bedre geografisk spredning af kronvildt
Sikre en etisk jagtudøvelse
Bedre mulighed for at opleve kronvildt

Målopfyldelsen for ovenstående mål er der delvist redegjort for i særskilte notater, herunder særligt fra DCE. Derudover foreligger der årlige afrapporteringer fra de regionale hjortevildtsgrupper. Sammenfattende vurderes målene ikke opfyldt, dog muligvis undtagen ønsket om bedre geografisk spredning af kronvildt. De facto har fokus været centreret omkring målsætningen om at opnå flere ældre hjorte i bestandene, hvilket ikke er opnået.

Løsningsmodel – Arealkravet

Der tages i løsningsmodellen udgangspunkt i det eksisterende matrikelsystem med tilhørende centralt registrerede arealopgørelser målt i kvadratmeter (ha). Systemet med matrikler er velkendt (oprindeligt etableret i 1840) og udgør grundlaget for betaling af ejendomsskatter, m.v. Det er ikke vurderet realistisk, at udarbejde helt nye typer af arealopgørelser til formålet. En anden opgørelse af arealerne vil være administrativt tungt og fordelen ved at anvende det matrikulære system er, at alle er bekendt med systemet og oplysningerne ligger offentlig tilgængelig for alle.

Nedenstående udgør forslag til løsning skrevet i bekendtgørelsestekst;

§ 1 Der må på en Samlet Fast Ejendom⁴ større end 1 ha nedlægges en hjort større end spidshjort pr. jagtsæson, pr. påbegyndt 100 ha.

Stk. 2 Hvor en Samlet Fast Ejendoms arealer ikke er geografisk sammenhængende, jf. definition i lov om jagt og vildtforvaltning §18, stk. 1, gælder ud over den samlede ret til nedlægning af hjorte større end spidshjorte for den Samlede Faste Ejendom, at der uanset ejendommens samlede ret til nedlægning af hjorte efter stk. 1 ikke kan nedlægges mere end

³ Det bemærkes at den Nationale Hjortevildtgruppe med al sandsynlighed indstiller en revideret målsætning for andelen af ældre hjorte. En evt. ændret målsætning har ikke betydning for substansen i nærværende notat.

⁴ Begrebet "Samlet fast ejendom" er Matriklens ejendomsbegreb og har været det siden etableringen af Matriklen i 1840. Det indeholder populært sagt matrikler, grunde og altså alle ejendomme i Danmark. Data herfra udgør den autoritative kilde til data for ejendomme (stamdata). Data kan blandt andet findes på www.OIS.dk.

en hjort større end spidshjort pr. påbegyndt 100 ha⁵ geografisk sammenhængende areal på hvert af de geografisk adskilte jordstykker⁶.

§ 2 Hjorte skal skydes på den Samlede Faste Ejendom, hvortil retten til at nedlægge hjorten er knyttet, jf. §1.

§ 3 Nedlagte hjorte medregnes for den Samlede Faste Ejendom, hvor dyret først er påskudt, uanset hvor dyret forender (dør). Rettigheden til dyret følger dog reglerne i lov om jagt og vildtforvaltning § 17.

Nedenfor følger en kort forklaring til udkastene til bestemmelser;

Ad § 1: Denne paragraf fastsætter hovedprincippet bag arealkravet. Dvs. én hjort større end spidshjort pr. påbegyndt 100 ha (50 ha for dåhjorte). Reglen tilgodeser mindre lodsejeres mulighed for jagt på kron- og dåhjorte. Det bemærkes, at der ikke er begrænsninger i antallet af kalve og hundyr, der lovligt kan skydes på ejendommen. Med kravet om, at den Samlede Faste Ejendom skal være over 1 ha for at udløse ret til nedlæggelse af en hjort kan 4 mindre lodsejere ikke nedlægge hver sin hjort på et samlet areal på én ha ved af gå sammen om at opfylde jagt-og vildtforvaltningslovens § 18, stk. 1, af hvilke det fremgår, at "*Der må ikke drives jagt på eller fra et sammenhængende areal, der er mindre end 1 ha*". Man skal med andre ord som ejer af en Samlet Fast Ejendom selv kunne opfylde mindstekravet for lovligt at kunne bedrive jagt på et areal. Afskydning af fx 4 hjorte på 1 ha vil være i modstrid med formålet med arealkravet.

Ad § 1 stk. 2. Arealer (matrikler) i den Samlede Faste Ejendom kan godt være spredt over en større geografi (potentielt fordelt i hele landet). I et tænkt eksempel kan en ejendom have 400 ha dårligt kronvildtbiotop beliggende på Sjælland og 5 ha beliggende i Jylland med rige muligheder for kronvildtjagt. Med § 1, stk 2, vil ejeren af denne ejendom kun kunne skyde én hjort i Jylland (1 hjort pr. påbegyndt 100 ha) mod 5, hvis stk. 2. ikke fandtes. Med stk. 2. kan man altså ikke ubegrænset flytte rundt på sine rettigheder til at skyde hjorte. Stk. 2. forhindrer eller reducerer således en potentielt uheldig incitamentsstruktur i forvaltningen.

Ad § 2: Leje eller opkøb af mindre arealer med det formål at "pulje" et større antal hjorte på et forholdsvis lille areal forhindres i væsentligt omfang med denne paragraf. I princippet kan man godt købe eller leje en ejendom på 1 ha og dermed opnå retten til at skyde en ekstra hjort. Sandsynligheden for, at en hjort kommer fobi denne specifikke ha, er dog forholdsvis begrænset, hvilket burde kunne eliminere / reducere spekulation.

Ad § 3. Det er den samlede faste ejendom, hvor hjorten er truffet af skuddet, der er afgørende for om en hjort skal tælle som en del af den Samlede Faste Ejendoms rettigheder til hjorte. Der fratrækkes således ikke en rettighed fra naboen, hvis hjorten forender der. Det ville udgøre en urimelighed for naboen.

⁵ 50 ha for dåhjorte.

⁶ Et areal anses for sammenhængende, uanset at det gennemskæres af vej eller jernbane, når disse lovligt kan krydses til fods, jf. jagt- og vildtforvaltningslovens §18, stk. 1.

Forslag til kontrol – Model A – Klar information og tillid

Store dele af jagtloven og tilhørende bekendtgørelser tager udgangspunkt i en betydelig grad af tillid til, at jægerne overholder reglerne. Dette fungerer i praksis på mange områder, herunder henset til at jægerne formentlig er opmærksomme på at tillidsbrud mellem jægerne og den brede befolkning kan have negative konsekvenser for jægerens muligheder for at udøve deres fritidsinteresse. På den baggrund kan man iværksætte en formidlingsinformation om loven, m.v. og tilhørende bekendtgørelser, således at det bliver klart og tydeligt, hvilke regler der gælder og hensynene bag dem. Det må formodes, at langt størstedelen af jægerne vil overholde loven. Reglerne bør omfattes af jagtlovens almindelige strafbestemmelser med mulighed for den efter loven højeste straf. Denne metode til kontrol er administrativt forholdsvis billig, men vil samtidig give ringere mulighed for at gennemføre aktiv kontrol og håndhævelse.

Forslag til kontrol – Model B – Online tildeling og registrering

Fra andre lande, fx Belgien⁷ arbejdes der med egentlige licenser, således at der skal udstedes en tilladelse til at skyde et stykke hjortevildt. Når vildtet er skudt, kan det blandt andet gøres til genstand for kontrol i forhold til art og hvor det er skudt, etc. Potentiel model følger nedenfor;

- 1) Ejeren af en ejendom søger online i fx SagsGIS (MST datasystem) om tilladelse til at nedlægge hjorte forud for jagtsæsonen. Lavpraktisk klikker ejeren på sin ejendom i sagsGIS med entydig identifikation af brugeren via Nem-id. Herefter fremkommer ejendommens samlede matrikler på kort, fulgt af en konkret arealopgørelse, som automatisk oversættes til et antal hjorte større end spidshjort, der må nedlægges på den Samlede Faste Ejendom. (Her vil det blive håndteret, at det er det samlede areal der fremgår af SagsGIS)
- 2) SagsGIS udsteder herefter automatisk et antal unikke koder svarende til antallet af hjorte for ejendommen.
- 3) Når ejeren af ejendommen (eller den som ejeren har udlejet jagten til) har skudt en eller flere hjorte større end spidshjort i sæsonen, skal disse indberettes i SagsGIS inden for 5 timer efter skudafgivelse med angivelse af den eller de specifikke koder, samt hvor på ejendommen hjorten eller hjortene er nedlagt (hvilke matrikler).
- 4) På baggrund af indberetningen foretager den lokale vildtkonsulent en stikprøvevis kontrol af hjortene, og hvor de er skudt, evt. ved egentlig kontrol af skudstedet, m.v.

Denne model er mere omfattende og væsentligt dyrere i administration end model A.

Forslag til kontrol – Model C – Strips tildelt ved online registrering

- 1) Samme procedure som model B, dog konverteres den unikke kode for hjortene til en "engangsstrips", med en unik kode, der enten tilsendes jægeren eller afhentes hos den

⁷ Eksemplet er fra den videnskabeligt forankrede bog "European Ungulates and their management in the 21st century". Bogen er fra 2010 og det er ikke undersøgt om reglerne er ændret siden, da dette er uden betydning for eksemplet.

lokale vildtkonsulent. "Engangsstripsen" har i princippet samme udformning som de armbånd, der købes i tivoli. Det vil sige, at når først de er påsat, kan de ikke fjernes uden at de ødelægges.

- 2) Når jægeren har skudt en hjort større end spidshjort, skal engangsstrippen med den unikke kode påsættes dyret og datomarkeres, fx ved at strippen føres gennem haserne på dyret. Dyret må ikke transporteres på offentlig vej før denne srib er påsat.
- 3) Jægeren skal, som i model C, indberette afskydning med henvisning til matrikel i SagsGIS, inden for 5 timer med angivelse af, hvor dyret kan inspiceres af kontrollerende myndighed.

Denne model er noget mere omfattende og dermed også væsentligt dyrere i administration end model A og B. Der er ikke p.t. regnet på de økonomiske omkostninger for de respektive modeller. Omkostninger til kontrol kan evt. gebyrfinansieres, hvor omkostningerne fordeles på antallet af tilladelser, der udstedes til at nedlægge hjorte større end spidshjort. Det skal afdækkes om den nuværende hjemmel i jagt- og vildtforvaltningslovens § 53 også vil dække en gebyrfinansiering af dette område eller om dette skal håndteres i forbindelse med den kommende revision af lov om jagt og vildtforvaltning.

Det bemærkes, at både model B og C potentielt kan løse en væsentlig udfordring med at forbedre udbyttestatistikken i hjorteforvaltningen, idet der til hver afskudt hjort i SagsGIS kan indtastes flere forskellige variable, herunder vægt, etc. Videre kan der udtrækkes statistisk repræsentative hjorte til tandsnitanalyser for en bedømmelse af alder for de indberettede hjorte. Dette kan potentielt udgøre et betydelig bidrag til at følge op på målsætningen for hjortenes aldersfordeling.

Forslag til supplerende løsningsmodel (Det "ekstra" der skal til)

Ovenstående model til arealkrav udgør alene en begrænsning på udtaget af hjorte større end spidshjort på ejendomsniveau. Hermed forhindres en ukritisk afskydning af hjortene. Arealkravet giver dog ikke i sig selv et incitament til et samarbejde på tværs af ejendomme. Et sådant samarbejde er helt centralt for at opnå en bæredygtig forvaltning, hvor afskydningen styres efter konkrete mål, der er koordineret over meget store områder. Kun hermed kan potentialet i hjortevildtforvaltningen indfries til fulde. Nedenstående supplerende forslag til model udgør således Miljøstyrelsens udkast til "det ekstra", der skal til for at understøtte dette samarbejde på tværs af ejendomme. Modellen skal ses som et tilvalg, der kræver en betydelig arbejdsindsats af ejendommejerne. Vælger ejerne af de Samlede Faste Ejendomme at forvalte efter modellen ophæves selve arealkravet for de ejendomme, der indgår i samarbejdet. Modellen medfører en større fleksibilitet i afskydningen for lodsejerne, hvis man er villig til at yde den betydelige arbejdsindsats som samforvaltning kræver.

Modellen tager udgangspunkt i Vildtforvaltningsrådets indstilling om forvaltning af hjorte gennem et arealkrav. Det kan overvejes, at anlægge et bredere perspektiv og inddrage hele bestanden, således at der også fastsættes afskydningsmål / rettigheder til hinder og kalve.

Modellen er beskrevet nedenfor i bekendtgørelsestekst;

§1 Geografisk afgrænsede områder, der er registreret i Miljøministeriet som en del af et "hjorteforvaltningsområde" er undtaget reglerne om arealkrav jf. § X i bekendtgørelsen om X (bekendtgørelse er endnu ikke udarbejdet).

Stk. 2. Områder der er registreret som "hjorteforvaltningsområde" skal foretage afskydning inden for nogle overordnede fastsatte jagttider og forvaltningen skal foretages i overensstemmelse med en godkendt forvaltningsplan, jf. § 3.

§2 Et hjorteforvaltningsområde skal bestå af minimum 8.000 ha overvejende sammenhængende velarronderet natur, land- og skovbrugsarealer.

Stk. 2. Statsskove og statens øvrige arealer kan ikke aktivt deltage i "hjorteforvaltningsområder".

Stk. 3. Ejendomme, der ønsker at indgå et hjorteforvaltningsområde, skal registreres i SagsGIS med polygoner / matrikler med konkret underskrift fra ejeren af ejendommen, evt. via nem-id inden starten af jagtåret. (1. april).

Stk. 4. Indtrædelse eller udtrædelse af et "hjorteforvaltningsområde" kan efter oprettelsen ske hvert 4. år.

§3. Der skal for hvert "hjorteforvaltningsområde" indsendes en forvaltningsplan inden XX til Miljøstyrelsen til godkendelse som en forudsætning for etablering af området. Forvaltningsplanen skal gælde for en 4 – årig periode.

Stk. 2. Som led i godkendes af forvaltningsplanen skal Miljøstyrelsen, sikre at forvaltningsplanen ligger inden for rammerne af de nationale og regionale målsætninger for hjortevildtet.

Stk. 3. Forvaltningsplanen skal indeholde en plan for afskydningen, herunder hvordan den overordnet tænkes varetaget i forhold til de respektive deltagere i forvaltningsområdet.

Stk. 4. Miljøstyrelsen kan fastsætte restriktioner på afskydningen henvist til geografisk afgrænsede områder.

Stk. 5. Der skal for hvert registreret hjorteforvaltningsområde udpeges en ordførende formand for området.

Stk. 6. Den ordførende formand står for kontakten til Miljøstyrelse, sikrer den juridiske dokumentation for lodsejeres deltagelse i hjorteforvaltningsområderne og er overordnet ansvarlig for indsendelse af forvaltningsplaner til godkendelse samt årlig afrapportering af nedlagt vildt.

Nedenfor følger en kort forklaring til paragrafferne;

Ad § 1 Hensynet bag "hjorteforvaltningsområder" er, at fremme fælles forvaltning lodsejere imellem over meget store områder med konkret fastsatte mål for den fælles forvaltning. Det er alene Samlede Faste Ejendomme eller hele matrikler fra en Samlet Fast Ejendom, der kan indlemmes i hjorteforvaltningsområder. Udgangspunktet er at lodsejere indgår med hele Samlede Faste Ejendomme med mindre dele af ejendommen ligger adskilt fra resten af ejendommen, i disse tilfælde vil lodsejeren kunne indgå med delarealer beliggende i området for hjorteforvaltning. Det er altså ikke muligt, at inddrage en andel af en matrikel (fx halvdelen af en mose i den samme matrikel) i områderne. Hensynet er administrativt,

således at der kan etableres en entydig oversigt og juridisk afgrænsning af de pågældende områder alene ved hjælp af matrikelnumre. Administrativt oprettes der en navngiven enhed for hvert registreret "hjordteforvaltningsområde". Fx "Hjortevildtforvaltningsområde Østhimmerland" og et entydigt identifikationsnummer.

Ad § 1, stk. 2 Selve de ydre rammerne for jagttidens længde kan være genstand for en politisk drøftelse inden for de normale rammer for fastsættelse af jagttider, dvs. behandling i Vildtforvaltningsrådet og i sidste ende ministerens godkendelse. Potentielt kan man vælge at give et forøget incitament til samarbejde, ved at stille samarbejdspartnerne i forvaltningsområderne længere jagttid i sigte. Forvaltningsområdet styrer grundlæggende selv deres afskydning af hjorte større end spidshjorte via fælles opsatte afskydningsmål (fast loft / antal rettigheder) for hjortene større end spidshjort. Hermed overflødiggøres korte jagttider på hjortene større end spidshjort som middel til reducere afskydningen af hjorte. Netto konsekvensen er et fast udtag af bestanden af hjorte, som muliggør en relativ lang periode, hvor jægerne kan udøve deres fritidsinteresse med jagt. Det er op til deltagerne i forvaltningsområdet selv at beslutte, hvordan og hvor der skal skyde hjorte inden for afskydningsmålet.

Forvaltningsområdet kan internt fastsætte kortere jagttider i forhold til fastsatte ydre rammer og er frit stillet for internt at opstille yderligere regler, herunder fx diverse sprossefredninger (regulering af jagten på baggrund af antal takker på geviret), etc. Det er alene afskydningen af hjortene større end spidshjort, der er genstand for myndighedernes kontrol. Interne fastsatte øvrige regler er alene et mellemværende mellem medlemmerne af forvaltningsområdet og de må selv tilrettelægge og udføre en kontrol med deres egne regler.

Ad § 2. Optimalt set bør kronvildt forvaltes på bestandsniveau. Kravet om 8.000 ha overvejende sammenhængende velarronderet natur- land- og skovbrugsareal er en tilnærmelse til en arealstørrelse, der kan rumme en væsentlig del af en egen bestand. Med ordet "overvejende" henvises der til, at der muligvis vil være lodsejere inden for et område, der vælger at stå udenfor eller gå ud af samarbejdet. Det bør ikke medføre, at en plan om samarbejde/samforvaltning forkastes eller et eksisterende forvaltningsområde opgives (der kan evt. sættes en tentativ procentvis øvre grænse for, hvor mange ha inden for et forvaltningsområde, der kan stå uden for den fælles forvaltning uden hermed at ophæve hele forvaltningsområdet). Ordet "overvejende natur- land- og skovbrugsareal" udelukker også, at der kan gøres brug af lufthavne, parkeringspladser, sommerhusområder, solcelleparker, m.v. for at opnå et samlet areal på 8.000. ha. Afslutningsvis bør der være en restriktiv mulighed for dispensation fra kravet og øer skal kunne oprette forvaltningsområder, desuagtet at øen ikke i udgør 8.000 ha, tilsvarende gør sig gældende for "øer" som opstår på grund af større infrastrukturelementer som motorveje, der ikke umiddelbart krydses af hjortevildtet og derfor typisk definerer grænser mellem bestande.

Ad § 2, stk. 2; Hensynet bag, at statens arealer ikke kan indgå i hjorteforvaltningsområder er alene at fjerne ubegrundede beskyldninger om, at staten har indført reglerne for at kunne optimere egen jagt på egne arealer. Hensigten er på ingen måde at udelukke et samarbejde offentlige og private aktører imellem.

Ad § 2 stk. 3 Registreringen af områderne i GIS er et administrativt hensyn, således at det visuelt bliver muligt at se områdernes udstrækning på kort.

Ad § 2 stk. 4. Ændringer i forvaltningsområdernes sammensætning kan potentielt være administrativt dyrt og der indlægges derfor en kadence for, hvor ofte der kan ske

omregistreringer. Der vil formentligt opstå et behov for i nogen udstrækning at kunne lave omregistreringer løbende i lyset af ejendomshandler, m.v. Mulighederne for indtrædelse eller udtrædelse af forvaltningsområder kan fastsættes administrativt, henset til budgettet til administration. Det bemærkes, at større omregistreringer formentligt vil kræve en ændring af forvaltningsplanerne for området.

Ad §3 De respektive hjorteforvaltningsområder skal indsende en forvaltningsplan, der ligger til grund for Miljøstyrelsens godkendelse af området. Planerne skal opdateres og godkendes med 4 – årlige intervaller.

Ad §3 stk. 2. Som led i godkendelsen sender Miljøstyrelsen forvaltningsplanen i høring hos den regionale hjortevildtgruppe samt den Nationale Hjortevildtgruppe. I den udstrækning forvaltningsområder strækker sig over geografiske arealer med flere regionale hjortevildtgrupper høres alle grupperne. Der er alene tale om en høring. Det er Miljøstyrelsen, der træffer afgørelse på baggrund af en sagsbehandler instruks, der skal udarbejdes til formålet. En plan kan ikke godkendes, hvis den strider mod de nationale eller regionale målsætninger for hjortevildtet.

Ad §3 stk. 3 Forvaltningsplanen skal indeholde en konkret plan for afskydningen, herunder med en præcis angivelse af hvor mange hjorte større end spidshjort, der må skydes i perioden. Det skal endvidere fremgå, hvordan de vil fordele hjortene til afskydning inden for området samt tillige, hvordan de sikrer, at der ikke skydes flere end planlagt / tildelt. Forvaltningsområdet er som nævnt tidligere frit stillet i forhold til at opstille egne interne regler for afskydningen af hjorte større end spidshjort. Fx interne regler om at der skal skydes 2 kalve, før der må skydes til hjort, m.v. Det er forvaltningsområdet selv, der opstiller reglerne for afskydningen blandt medlemmerne. De interne regler er ikke genstand for offentlig kontrol. Miljøstyrelsen forholder sig udelukkende til afskydningen af hjorte større end spidshjort.

Ad §3 stk. 4. Der vil opstå en grænseflade fra hjorteforvaltningsområdet til øvrige lodsejere, der ikke er medlemmer. I denne grænseflade kan der opstå urimeligheder, fx hvis dele af hjorteforvaltningsområdet, med en længere jagttid på hjortene, lægges snævert op mod arealer, der ikke er medlemmer, og der herefter foretager en væsentlig del af forvaltningsområdets afskydning på netop dette område. Med nærværende paragraf kan myndigheden tvinge forvaltningsområdet til at agere på en vis måde. I så fald vil godkendelsen af forvaltningsområdet ske på betingelser. I nogle tilfælde vil det være nødvendigt at foretage en egentlig høring af jordbesiddere, der grænser op til et forvaltningsområde.

Ad §3 stk. 5. Der er tale om et administrativt hensyn bag kravet om at udpege én ordførende, således at Miljøstyrelsen ikke skal i dialog med samtlige lodsejere inden for forvaltningsområdet.

Af §3 stk. 6. Den ordførende har ansvaret for forvaltningsplaner, underskrifter fra alle lodsejere der indgår i forvaltningsområdet samt dertil en samlet årlig afrapportering til Miljøstyrelsen. Gentagne manglende indberetninger, manglende målopfyldelse, m.v. skal kunne resultere i, at hjorteforvaltningsområdet ophæves administrativt.

Ovenstående model til fælles forvaltning er i nogen udstrækning inspireret af såvel svenske som norske modeller for hjorteforvaltning. Dette øger sandsynligheden for, at modellen også i praksis er anvendelig. Miljøstyrelsen har yderligere ladet sig inspirere af Danmarks

Jægerbunds egne tanker vedrørende "Frivilligt forpligtende samarbejde"⁸ på tværs af ejendomme, dog med den ikke ubetydelige forskel, at Miljøstyrelsens model er juridisk forpligtende i forhold til samarbejdet. Aftaler kan således ikke brydes uden konsekvenser. Danmarks Jægerforbund har i en snæver kreds haft mulighed for at bidrage med faglige input til styrelsens forslag til model uden at have taget stilling til modellen i sin helhed.

Forslag til kontrol – model A

Det er alene antallet af hjorte større end spidshjort, der skal være genstand for kontrol. Forvaltningsrådets ordførende skal årligt redegøre herfor på baggrund af et system de selv laver og administrerer. I denne model er således hovedsageligt deltagerne selv i hjorteforvaltningsområderne, der bestemmer de regler, de selv omfattes af. De vil internt skulle forholde sig til afskydning af hjortene, herunder;

- Hvad og hvor der skal afskydes (de er fx velkommen til at supplere med deres egne sprossefredninger)
- Hvornår der må afskydes (inden for de af ministerens fastsatte rammer for jagttider)
- Hvilke kriterier, der evt. skal være opfyldt for fx at kunne jage kronhjort, etc. (fx at man skal have skudt én kalv og én hind inden der må skydes hjort, etc.).

Givet at de frivilligt deltager i forvaltningsområdet, og at de i hovedtræk selv har lavet reglerne for området, så vurderes deltagerne i høj grad, at være motiveret for at overholde disse i form af indbyrdes kontrol. Deltagerne i forvaltningsområderne kan evt. underskrive deres egne regler og forvaltningsplaner. I den udstrækning enkelte ikke overholder deres egne regler, kan de gennemføre privatretslige tvister ved domstolene. Modellen er således i sin grundform meget lidt bureaukratisk.

Forslag til kontrol – Model B

Der kan indføres kontrolformer svarende til de tidligere skitserede under forslag til modellen for arealkravet. Essensen i nærværende model er dog i betydelig grad, at kontrollen i stor udstrækning gennemføres som deltagernes indbyrdes kontrol, hvorved behovet for ekstern og ofte omkostningstung kontrol burde minimeres. I lighed med øvrige kontrolmuligheder, kan det vælges at anvende brugerbetaling.

Generelle juridiske perspektiver

- Der skal tages stilling til et strafansvar under arealkravet, hvis der skydes for mange hjorte på et givent areal. Er det den enkelte jæger, lodsejeren eller begge der bærer ansvaret? Miljøstyrelsen anbefaler, at der tages udgangspunkt i lodsejeren.
- Der skal tages stilling til, om der skal være yderligere strafansvar og sanktion, ud over ophævelse af forvaltningsområdet, hvis der her skydes for mange hjorte.

⁸ Tanker om modellen kan blandt andet findes på forbundets hjemmeside.

- Introduktion af et arealkrav kræver en lovændring. Det er p.t. uvist, om der kan indføres hjorteforvaltningsområder med hjemmel i jagt- og vildtforvaltningslovens § 5 med ordlyden; *"Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at visse vildtarter i nærmere bestemte områder kun må jages efter tilladelse fra ministeren"*, Dette skal afklares.
- P.t. inddrages hele den Samlede Faste Ejendoms areal i beregningen af et givent antal rettigheder til at skyde hjorte på en ejendom, herunder fx søarealer, parkeringspladser, væksthuse, lader, arealer beliggende i byzone, m.v. Alternativt kunne der laves forskellige fradrag i arealer, der "optjener" hjorte, fx for søer, parkeringspladser, m.v. Dette er dog fravalgt, dels for at anvende samme entydige arealopmålinger, som bruges til at fastsætte ejendomsskatter m.v., dels for at fastholde den arealberegning der i øvrigt anvendes i relation til jagt- og vildtforvaltningsloven.
- Det bemærkes, at en arealforøgelse på fx 0,05 pct. under arealkravet potentielt kan udløse 100 pct. ekstra kronhjort (idet hver påbegyndt 100 ha udløser en ekstra hjort). Dette kan forekomme urimeligt. Denne "urimelighed" kunne principielt udjævnes ved at tillade "opsparing" af hjorte. Fx kunne en noteringsejendom på 10 ha hvert 10 år optjene en ekstra hjort. Dette er dog grænsende til umuligt at håndtere administrativt i praksis, herunder som følge af hyppige ejendomshandler med tillæg og fradrag af ejendomsstørrelser.
- Med det skitserede arealkrav gøres en del af de etiske regler for kronvildtjagt til egentlig lov. De fastsatte arealgrænser for hjortejagt anses ikke at udgøre en barriere på veldrevne ejendomme, idet de typisk skyder færre hjorte, end hvad arealkravet tilsigter.
- Med det skitserede arealkrav gøres det principielt specifikt lovligt årligt at skyde en stor kronhjort på en ganske lille ejendom (1 ha). Dette kan principielt anses som etisk problematisk og langt fra bæredygtigt i forhold til målsætningerne med forvaltningen.
- Der vil med nogen sandsynlighed opstå utilfredshed fra lodsejere med en større samlet ejendom i forhold til personer, der ejer flere mindre ejendomme, og dermed kan skyde relativt mange hjorte på relativt få ha. Der vil være situationer hvor en ejer af flere små ejendomme med et samlet areal under 100 ha kan skyde flere hjorte end en lodsejer med en Samlet Fast Ejendom på 300 ha primær kronvildt biotop. Det forekommer ikke umiddelbart muligt, med en simpel model at undgå denne type uretfærdigheder. Det er ikke udelukket, at ovennævnte eksempel kan imødegås ved at koble tilladelser til hjortene til juridiske personer i stedet for Samlet Fast Ejendom. Men dette vil alt andet lige rejse nye spørgsmål om eksempelvis ejere, der indgår i forskellige ejerkonstruktioner på forskellige områder. Miljøstyrelsen har lagt vægt på at skabe så enkelt og entydig en model som muligt på baggrund af almindeligt offentligt tilgængelige oplysninger.
- Det er muligt, at lodsejere ad åre vil forsøge at omgå arealkravet, fx ved at opdele eksisterende ejendomme i flere mindre Samlede Faste Ejendomme, for dermed at opnå mulighed for at skyde flere hjorte. Det er her tilsvarende muligt, at dette måske kan imødegås med kobling til juridiske personer, men det forekommer usandsynligt, da man i givet fald blot vil kunne etablere forskellige selskabskonstruktioner, som vil resultere i adskilte juridiske personer.